

(สำเนา)
เลขรับ ๙๐/๒๕๖๖ วันที่ ๒๐ ธ.ค. ๒๕๖๖
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ข้าพเจ้ากับคณะ ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข พ.ศ. .... พร้อมด้วย
บันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับเอกสาร
การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ (ถ้ามี) มาเพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎร
พิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ปรีดา บุญเพลิง ผู้เสนอ
(นายปรีดา บุญเพลิง)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคครูไทยเพื่อประชาชน

(ลงชื่อ) กฤดิทัช แสงธโนโยธิน ผู้เสนอ (ลงชื่อ) เขาวฤทธิ ขจรพงศ์กิริติ ผู้เสนอ
(นายกฤดิทัช แสงธโนโยธิน) (นายเขาวฤทธิ ขจรพงศ์กิริติ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคใหม่

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังสังคมใหม่

(ลงชื่อ) บัญชา เดชเจริญศิริกุล ผู้เสนอ (ลงชื่อ) สุรทิน พิจารณ์ ผู้เสนอ
(นายบัญชา เดชเจริญศิริกุล) (นายสุรทิน พิจารณ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคท้องที่ไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปไตยใหม่

(ลงชื่อ) วุฒิพงษ์ นามบุตร ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ประมวล พงศ์ถาวราเดช ผู้เสนอ
(นายวุฒิพงษ์ นามบุตร) (นายประมวล พงศ์ถาวราเดช)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปไตย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปไตย

(ลงชื่อ) สุพัชรี ธรรมเพชร ผู้เสนอ (ลงชื่อ) อวยพรศรี เขาวลิต ผู้เสนอ
(นางสุพัชรี ธรรมเพชร) (นางอวยพรศรี เขาวลิต)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปไตย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปไตย

(ลงชื่อ) สุนันฐา โล่สถาพรพิพิธ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ว่าที่ร้อยโท ยุทธการ รัตนมาศ ผู้เสนอ
(นางสาวสุนันฐา โล่สถาพรพิพิธ) (ยุทธการ รัตนมาศ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปไตย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปไตย

(โปรดพลิก)

(ลงชื่อ)	ราชิต สุดพุ่ม (นายราชิต สุดพุ่ม)	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	พิทักษ์เดช เดชเดโช (นายพิทักษ์เดช เดชเดโช)	ผู้เสนอ
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	
(ลงชื่อ)	สมบัติ ยะสินธุ์ (นายสมบัติ ยะสินธุ์)	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	ชาตรี หล้าพรหม (นายชาตรี หล้าพรหม)	ผู้เสนอ
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	
(ลงชื่อ)	กาญจน์ ตั้งปอง (นายกาญจน์ ตั้งปอง)	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	บัญญัติ บรรทัดฐาน (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน)	ผู้เสนอ
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	
(ลงชื่อ)	ชูการ์โน มะทา (นายชูการ์โน มะทา)	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	สมมุติ เบ็ญจลักษณ์ (นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์)	ผู้เสนอ
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ	
	(ลงชื่อ) กมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	ผู้เสนอ			
	(นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ)				
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ				

สำเนาถูกต้อง

(นายสมิทธิชัย จันทรเพ็ญ)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักการประชุม

นางสาวเนติมา คงระงับ/เจ้าของเรื่อง
กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๑
สิบลตรี มนชัย พวงลำเจียก/พิมพ์
นางสาวสมพร นมขุนทด/ทาน
นางสาวรัตน์กมล ชื่นสมบุญ/ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการสร้างเสริมสังคมสันติสุข โดยให้มีการนิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน

เหตุผล

โดยที่ตลอดระยะเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมา สังคมไทยเกิดการแตกแยกความคิดทางการเมือง แบ่งแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายอย่างรุนแรง และกระจายไปทั่วประเทศ มีการชุมนุมทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลอย่างต่อเนื่องหลากหลายรูปแบบ ฝ่ายรัฐบาลได้ประกาศและบังคับใช้กฎหมายควบคุมการชุมนุมอย่างเข้มงวด เพื่อควบคุมและยุติการชุมนุมทางการเมือง ส่งผลให้การชุมนุมทางการเมืองของประชาชนเกิดการกระทำผิดต่อกฎหมายที่ภาครัฐประกาศและบังคับใช้อย่างเคร่งครัด ขาดการยึดหยุ่นจนเกินความจำเป็น บางครั้งก็มีการสลายการชุมนุมโดยใช้ความรุนแรงต่อผู้ชุมนุม เจ้าหน้าที่และประชาชนจำนวนมากเกิดการบาดเจ็บล้มตาย ผู้ร่วมชุมนุมจำนวนมากถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญา ลงท้ายด้วยการจำคุกและชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่ง ก่อให้เกิดปัญหาที่ร้ายลึกลงสู่สังคมไทยทุกระดับ สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อประเทศชาติทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและวัฒนธรรม การกระทำต่าง ๆ ของผู้ร่วมชุมนุมและประชาชน ล้วนแต่ได้กระทำไปเพื่อแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล ไม่ใช่แสดงออกเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ จึงสมควรให้มีการนิรโทษกรรมแก่ประชาชนทุกกลุ่มที่ได้กระทำผิดจากการชุมนุมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมือง เพื่อเป็นการให้โอกาสกับประชาชนในการแสดงออกทางการเมือง เป็นการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการรักษาคัมภรอกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเสริมสังคมสันติสุข ลดความขัดแย้ง และสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ เพื่อให้สังคมไทยและประเทศชาติกลับมาสู่ความสงบสุข สมัคสมานสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้มีความเจริญยั่งยืนต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ การกระทำความผิดในวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการกระทำความผิดฐานทุจริตหรือประพฤติมิชอบ การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ หรือเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

มาตรา ๔ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ถ้าผู้กระทำการตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาลหรืออยู่ในระหว่างการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนผู้ซึ่งมีอำนาจสอบสวนหรือพนักงานอัยการระงับการสอบสวนหรือการฟ้องร้อง หากถูกฟ้องต่อศาลแล้วให้พนักงานอัยการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องระงับการฟ้องหรือให้ถอนฟ้อง ถ้าผู้นั้นอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีไม่ว่าจำเลยร้องขอหรือศาลเห็นเอง ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี ในกรณีที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษบุคคลใดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือว่าบุคคลนั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิด ถ้าผู้นั้นอยู่ระหว่างการรับโทษให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลงและปล่อยตัวผู้นั้น

มาตรา ๕ ในกรณีที่การกระทำผิดตามมาตรา ๓ ก่อให้เกิดความเสียหายทางแพ่งแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ความเสียหายทางแพ่งนั้นเป็นอันระงับไป

กรณีตามวรรคแรก ถ้ามีการดำเนินคดีถึงที่สุดและมีการบังคับคดีไปแล้วเพียงใดก็ให้การบังคับคดีนั้นสิ้นสุดลงและให้คืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดแก่ผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมโดยเร็ว ถ้าอยู่ระหว่างการบังคับคดีก็ให้ยกเลิกการบังคับคดีนั้น

มาตรา ๖ การนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิของบุคคลซึ่งไม่ใช่องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐในการเรียกร้องค่าเสียหายในทางแพ่งจากการกระทำของบุคคลใดซึ่งพ้นจากความรับผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และทำให้ตนต้องได้รับความเสียหาย

มาตรา ๗ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้ง “คณะกรรมการกลั่นกรองคดีที่จะได้รับการนิรโทษกรรม” มีจำนวนไม่เกิน ๗ คน มีหน้าที่

- ๑) รับเรื่องจากผู้ต้องหาคดีตามมาตรา ๓ ที่ต้องการได้รับการนิรโทษกรรม
- ๒) พิจารณาว่าคดีที่ยื่นเข้ามาตามข้อ ๑) คดีใดอยู่ในเงื่อนไขที่จะได้รับการนิรโทษกรรม
- ๓) แจ้งความคิดเห็นของกรรมการกลั่นกรองคดีที่จะได้รับการนิรโทษกรรมไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- ๔) ให้ข้อเสนอแนะในการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาแก่ผู้เสียหายซึ่งไม่ได้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้การเยียวยาต่อไป

คำชี้ขาดของคณะกรรมการกลั่นกรองคดีให้เป็นที่สุดและให้หน่วยงาน หรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ ปฏิบัติไปตามคำชี้ขาดโดยพลัน

คณะกรรมการกลั่นกรองคดีที่จะได้รับการนิรโทษกรรมมีวาระ ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

มาตรา ๘ หากผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้กระทำความผิดซ้ำภายหลังจากการได้รับนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ห้ามมิให้ศาลรอลงอาญา หรือรอการกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสำหรับคดีที่กระทำความผิดภายหลังจากได้รับนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

มาตรา ๙ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

บัญชีท้ายพระราชบัญญัติ

สร้างเสริมสังคมสันติสุข

พ.ศ. ....

๑. ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

(๑) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ตามมาตรา ๑๑๓ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๑๑๔ (เฉพาะการเตรียมการอื่นใด หรือสมทบกันเพื่อเป็นกบฏ) มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๑๗

(๒) ความผิดเกี่ยวกับก่อการร้าย ตามมาตรา ๑๓๕/๑ (๒) หรือ (๓) มาตรา ๑๓๕/๒ มาตรา ๑๓๕/๓

(๓) ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ตามมาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๓๙

(๔) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามมาตรา ๒๐๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑๐ ถึงมาตรา ๒๑๔ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑๖

(๕) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ตามมาตรา ๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๒๐ มาตรา ๒๒๕ มาตรา ๒๒๖

(๖) ความผิดต่อร่างกาย ตามมาตรา ๒๙๕ มาตรา ๒๙๙ มาตรา ๓๐๐

(๗) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามมาตรา ๓๐๙ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา ๓๑๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๑๐ ทวิ มาตรา ๓๑๑ วรรคหนึ่ง

(๘) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามมาตรา ๓๕๘ มาตรา ๓๕๙ (๓)

(๙) ความผิดฐานบุกรุก ตามมาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๔ มาตรา ๓๖๕ (๑) หรือ (๒) โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือ (๓)

๒. ความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตามมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑

๓. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

๔. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐

๕. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวิญญูชนาค

๖. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง

๗. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ปี ๒๕๔๘

๘. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ปี ๒๕๕๑

๙. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก

๑๐. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ปี ๒๕๕๐

๑๑. พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข

พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ตลอดระยะเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมา สังคมไทยเกิดการแตกแยกความคิดทางการเมือง แบ่งแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายอย่างรุนแรง และกระจายไปทั่วประเทศ มีการชุมนุมทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลอย่างต่อเนื่องหลากหลายรูปแบบ ฝ่ายรัฐบาลได้ประกาศและบังคับใช้กฎหมายควบคุมการชุมนุมอย่างเข้มงวด เพื่อควบคุมและยุติการชุมนุมทางการเมือง ส่งผลให้การชุมนุมทางการเมืองของประชาชนเกิดการกระทำผิดต่อกฎหมายที่ภาครัฐประกาศและบังคับใช้อย่างเคร่งครัด ขาดการยึดหยุ่นจนเกินความจำเป็น บางครั้งก็มีการสลายการชุมนุมโดยใช้ความรุนแรงต่อผู้ชุมนุมเจ้าหน้าที่และประชาชนจำนวนมากเกิดการบาดเจ็บล้มตาย ผู้ร่วมชุมนุมจำนวนมากถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญา ลงท้ายด้วยการจำคุกและชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่ง ก่อให้เกิดปัญหาที่ร้ายลึกถึงสู่สังคมไทยทุกระดับ สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อประเทศชาติทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและวัฒนธรรม การกระทำต่าง ๆ ของผู้ร่วมชุมนุมและประชาชน ล้วนแต่ได้กระทำไปเพื่อแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล ไม่ใช่แสดงออกเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ จึงสมควรให้มีการนิรโทษกรรมแก่ประชาชนทุกกลุ่มที่ได้กระทำผิดจากการชุมนุมทางการเมืองและจากการแสดงออกทางการเมือง เพื่อเป็นการให้โอกาสกับประชาชนในการแสดงออกทางการเมืองเป็นการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการรักษาคัมภรอกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเสริมสังคมสันติสุข ลดความขัดแย้งและสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ เพื่อให้สังคมไทยและประเทศชาติกลับมาสู่ความสงบสุข สมควรสมานสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้มีความเจริญยั่งยืนต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดให้บรรดาการกระทำใด ๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการชุมนุมทางการเมือง หรือการแสดงออกทางการเมือง หรือบุคคลซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง แต่กระทำการนั้นมีมูลเหตุเกี่ยวข้อหรือเกี่ยวเนื่องกับความขัดแย้งทางการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙

ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ไม่เป็นความผิดทั้งทางอาญาและทางแพ่งต่อไปและให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิง (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้ผู้กระทำการตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาลหรืออยู่ในระหว่างการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนผู้ซึ่งมีอำนาจสอบสวนหรือพนักงานอัยการรับการสอบสวนหรือการฟ้องร้อง ถ้าผู้นั้นอยู่ระหว่างรับโทษให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลงและปล่อยตัวผู้นั้น (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้การกระทำผิดตามมาตรา ๓ ก่อให้เกิดความเสียหายทางแพ่งแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ความเสียหายทางแพ่งนั้นเป็นอันระงับไป (ร่างมาตรา ๕)

๒.๔ กำหนดให้การนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิของบุคคลซึ่งไม่ใช่องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐในการเรียกร้องค่าเสียหายในทางแพ่งจากการกระทำของบุคคลใดซึ่งพ้นจากความรับผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และทำให้ตนต้องได้รับความเสียหาย (ร่างมาตรา ๖)

๒.๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการกั่นกรองคดีที่จะได้รับการนิรโทษกรรม (ร่างมาตรา ๗)

๒.๖ กำหนดให้ผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้กระทำความผิดซ้ำภายหลังจากได้รับนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ห้ามไม่ให้ศาลรอลงอาญา หรือรอการกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสำหรับคดีที่กระทำความผิดภายหลังจากได้รับนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว (ร่างมาตรา ๘)

๒.๗ กำหนดให้มีบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัตินี้ ในการกระทำผิดทางการเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ไม่เป็นความผิดทั้งทางอาญาและทางแพ่งต่อไปและให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิง

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข พ.ศ. .... (นายปรีดา บุญเพลิง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ)

โดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย	1-1
1. ชื่อร่างกฎหมาย	1-1
2. หลักการและเหตุผล	1-1
3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย	1-1
ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-1
1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น	2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย	2-2
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย	2-2
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	2-3
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น	2-3
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-5
ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	3-1
1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย	3-1
2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย	3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ	3-3
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น	3-3
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	3-3
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)	3-4
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่	3-6
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ	3-6
9. บทกำหนดโทษ	3-6
ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	4-1

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข พ.ศ. .... เสนอโดยนายปรีดา บุญเพลิง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นกฎหมายใหม่ เพื่อนิรโทษกรรมแก่ผู้ชุมนุมและผู้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่ได้กระทำผิดกฎหมายบางประการในระหว่างวันที่ 19 กันยายน 2549 – 30 พฤศจิกายน 2565 เนื่องจากเป็นการกระทำไปเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการใช้เสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การนิรโทษกรรมผู้ฝ่าฝืนกฎหมายจึงเป็นการลดความขัดแย้งและสร้างความสามัคคีของคนในชาติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบ สรุปได้ดังนี้

ฝ่ายที่เห็นด้วย เห็นว่าร่างกฎหมายนี้เป็นการนำแนวคิดเรื่องความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice) มาปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริมสังคมสันติสุข ลดความขัดแย้งและสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติผ่านการนิรโทษกรรมความผิดทางการเมือง อีกทั้งบรรดาบุคคลที่กระทำความผิดในระยะเวลาที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองนั้น มีส่วนน้อยที่จะเป็นภัยต่อสังคมในช่วงที่สังคมสงบสุข และการยกเว้นนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ย่อมสอดคล้องกับกฎหมายจารีตประเพณีและสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย มีข้อโต้แย้งว่าความผิดบางประการที่จะได้รับนิรโทษกรรมเป็นความผิดต่อความมั่นคงหรือการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน เช่น ความผิดฐานกบฏ ก่อการร้าย หรือวางเพลิง ซึ่งเป็นความผิดที่ร้ายแรงมาก ไม่ควรได้รับการนิรโทษกรรม นอกจากนี้ การนิรโทษกรรมควรระบุให้ชัดเจนว่าจำกัดขอบเขตผู้ที่เข้าข่ายได้รับนิรโทษกรรมเพียงประชาชนเท่านั้น ไม่รวมเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของร่างกฎหมาย และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและพันธกรณีระหว่างประเทศ อีกประการหนึ่ง ร่างกฎหมายมิได้กำหนดรายละเอียดองค์ประกอบและคุณสมบัติของกรรมการกลั่นกรองคดีที่จะได้รับการนิรโทษกรรม เป็นการสุ่มเสี่ยงว่าคณะกรรมการชุดนี้อาจถูกตั้งข้อสงสัยในความเป็นกลาง หรือมีที่มาจากคู่ขัดแย้งทางการเมืองเสียเอง จนอาจกระทบต่อวัตถุประสงค์ในการสร้างความสันติสุข

จากการวิเคราะห์ผลกระทบของร่างพระราชบัญญัตินี้ มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญด้านเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ รวมถึงกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on

Civil and Political Rights: ICCPR) และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) โดยประชาชนจะได้รับผลประโยชน์คือ เป็นการนิรโทษกรรมให้แก่ผู้ชุมนุมและผู้แสดงออกทางการเมืองที่ได้มีเจตนาชั่วร้ายในการกระทำความผิด แต่ต้องการแสดงความคิดเห็นหรือจุดยืนทางการเมืองเพื่อการพัฒนาของชาติบ้านเมืองเท่านั้น จึงเป็นการสร้างเสริมให้สังคมมีความปรองดองและสมานฉันท์ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งจะเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ ร่างกฎหมายนี้มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในส่วนที่ทำให้ดุลยพินิจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการกฤษฎีกาที่จะได้รับการนิรโทษกรรมโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องคุณสมบัติ และการให้คณะกรรมการที่รัฐมนตรีแต่งตั้งพิจารณาปลั่งการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นได้โดยหลักเกณฑ์การพิจารณาขาดความชัดเจน และไม่มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีพิจารณาไว้

ทั้งนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นฯ เห็นว่า มีร่างพระราชบัญญัติอื่นซึ่งมีหลักการใกล้เคียงกับร่างพระราชบัญญัตินี้ และสภาผู้แทนราษฎรอาจพิจารณารวมกันได้ ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2567 ดังนี้

1. ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่บุคคลซึ่งได้กระทำความผิดอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง พ.ศ. .... (นายชัยวัช ตุลาธน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว
2. ร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข พ.ศ. (นายวิชัย สุตสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งอยู่ระหว่างกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบของร่างกฎหมายก่อนบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
3. ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมประชาชน พ.ศ. .... ซึ่งเครือข่ายนิรโทษกรรมประชาชน เป็นผู้เสนอ อยู่ระหว่างการนำส่งร่างพระราชบัญญัติ พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย

1. ร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่

แก้ไขเพิ่มเติม

ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการสร้างเสริมสังคมสันติสุข โดยให้มีการนิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน

2.2 เหตุผล

โดยที่ตลอดระยะเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมา สังคมไทยเกิดการแตกแยกความคิดทางการเมือง แบ่งแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายอย่างรุนแรง และกระจายไปทั่วประเทศ มีการชุมนุมทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลอย่างต่อเนื่องหลากหลายรูปแบบ ฝ่ายรัฐบาลได้ประกาศและบังคับใช้กฎหมายควบคุมการชุมนุมอย่างเข้มงวด เพื่อควบคุมและยุติการชุมนุมทางการเมือง ส่งผลให้การชุมนุมทางการเมืองของประชาชนเกิดการกระทำผิดต่อกฎหมายที่ภาครัฐประกาศและบังคับใช้อย่างเคร่งครัด ขาดการยืดหยุ่นจนเกินความจำเป็น บางครั้งก็มีการสลายการชุมนุมโดยใช้ความรุนแรงต่อผู้ชุมนุม เจ้าหน้าที่และประชาชนจำนวนมากเกิดการบาดเจ็บล้มตาย ผู้ร่วมชุมนุมจำนวนมากถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญา ลงท้ายด้วยการจำคุกและชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่ง ก่อให้เกิดปัญหาที่ร้ายลึกถึงผู้สังคมนไทยทุกระดับ สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อประเทศชาติทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และวัฒนธรรม การกระทำต่าง ๆ ของผู้ร่วมชุมนุมและประชาชน ล้วนแต่ได้กระทำไปเพื่อแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล ไม่ใช่แสดงออกเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ จึงสมควรให้มีการนิรโทษกรรมแก่ประชาชนทุกกลุ่มที่ได้กระทำความผิดจากการชุมนุมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมือง เพื่อเป็นการให้โอกาสกับประชาชนในการแสดงออกทางการเมือง เป็นการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการรักษาคู่ครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเสริมสังคมสันติสุข ลดความขัดแย้ง และสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ เพื่อให้สังคมไทยและประเทศชาติกลับมาสู่ความสงบสุข สมัครสมานสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้มีความเจริญยั่งยืนต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายปรีดา บุญเพลิง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

โดยที่ตลอดระยะเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมา สังคมไทยเกิดการแตกแยกความคิดทางการเมือง มีการชุมนุมทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลอย่างต่อเนื่องหลากหลายรูปแบบ ผู้ร่วมชุมนุมจำนวนมาก ถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญา ก่อให้เกิดปัญหาที่ร้ายลึกลงสู่สังคมไทยทุกระดับ สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อประเทศชาติทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและวัฒนธรรม แม้ว่าการกระทำต่าง ๆ ของผู้ร่วมชุมนุมและประชาชน ล้วนแต่ได้กระทำไปเพื่อแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ จึงสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมสังคมสันติสุข เพื่อนิรโทษกรรมแก่ประชาชนทุกกลุ่มที่ได้กระทำผิดจากการชุมนุมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมือง เป็นการให้โอกาสกับประชาชนในการแสดงออกทางการเมือง ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย และรักษาคู่มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเสริมสังคมสันติสุข ลดความขัดแย้ง และสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ เพื่อร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้มีความเจริญยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ ความผิดที่จะได้นิรโทษกรรม คือ ความผิดที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน 2549 – 30 พฤศจิกายน 2565 ในฐานความผิด ดังต่อไปนี้

1. ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

(1) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ตามมาตรา 113 (1) หรือ (2) มาตรา 114 (เฉพาะการตระเตรียมการอื่นใด หรือสมทบกันเพื่อเป็นกบฏ) มาตรา 116 และมาตรา 117

(2) ความผิดเกี่ยวกับก่อการร้าย ตามมาตรา 135/1 (2) หรือ (3) มาตรา 135/2 และมาตรา 135/3

(3) ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ตามมาตรา 136 มาตรา 138 และมาตรา 139

(4) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามมาตรา 209 วรรคหนึ่ง มาตรา 210 ถึงมาตรา 214 มาตรา 215 วรรคหนึ่ง และมาตรา 216

(5) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ตามมาตรา 217 ถึง มาตรา 220 มาตรา 225 และมาตรา 226

(6) ความผิดต่อร่างกาย ตามมาตรา 295 มาตรา 299 และมาตรา 300

(7) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามมาตรา 309 วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา 310 วรรคหนึ่ง มาตรา 310 ทวิ และมาตรา 311 วรรคหนึ่ง

(8) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามมาตรา 358 และมาตรา 359 (3)

(9) ความผิดฐานบุกรุก ตามมาตรา 362 มาตรา 364 และมาตรา 365 (1) หรือ (2) โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือ (3)

2. ความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 30 และมาตรา 31
3. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
4. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
5. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวิเทศนาคมนาคม
6. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง
7. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน
8. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
9. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก
10. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
11. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ

2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย

ไม่มี

3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- กระทรวงยุติธรรม

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 2.1 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- 2.2 สำนักงานศาลยุติธรรม
- 2.3 สำนักงานอัยการสูงสุด
- 2.4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 2.5 สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- 2.6 กรมราชทัณฑ์
- 2.7 มูลนิธิสิทธิอิสรา
- 2.8 สมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย
- 2.9 โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw)
- 2.10 ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน
- 2.11 แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

- ประชาชน

4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่จะให้นิรโทษกรรมผู้กระทำความผิดที่มีสาเหตุมาจากการชุมนุมทางการเมืองหรือการแสดงออกทางการเมืองตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน 2549 – 30 พฤศจิกายน 2565 ตามฐานความผิดในบัญชีแนบท้ายร่างพระราชบัญญัตินี้
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ให้ยกเว้นนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดฐานทุจริตหรือประพฤตินิยมชอบ ความผิดตามมาตรา 112 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ให้ผู้เสียหายทางแพ่งยังมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดที่จะได้นิรโทษกรรมตามร่างพระราชบัญญัตินี้ แต่ถ้าผู้เสียหายนั้นเป็นองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ให้ความเสียหายทางแพ่งนั้นระงับลง
4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ให้มี “คณะกรรมการกลั่นกรองคดีที่จะได้รับการนิรโทษกรรม” จำนวนไม่เกิน 7 คน ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และเห็นด้วยหรือไม่กับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ซึ่งรวมถึงการพิจารณาชี้ขาดว่าผู้กระทำความผิดได้อยู่ในเงื่อนไขที่จะได้รับนิรโทษกรรม โดยคำชี้ขาดของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการห้ามศาลรอกำหนดโทษ หรือรอกำหนดโทษ ในคดีที่ผู้กระทำความผิดเคยได้รับนิรโทษกรรมในความผิดนั้นตามร่างพระราชบัญญัตินี้มาแล้ว
6. ท่านเห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทางการเมืองหรือไม่ เหตุใดจึงนำไปสู่การชุมนุมทางการเมือง และการนิรโทษกรรมตามร่างพระราชบัญญัตินี้จะช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้หรือไม่ เพียงใด
7. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 41 วัน นับตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม ถึงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 22 มกราคม 2567 ถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2567

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(1.3) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

1. กระทรวงยุติธรรม
2. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
3. สำนักงานศาลยุติธรรม
4. สำนักงานอัยการสูงสุด
5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
7. กรมราชทัณฑ์
8. มูลนิธิสิทธิอิสรา
9. สมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย
10. โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw)
11. ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน
12. แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม

(2) การรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการอื่น

ไม่มี

6.สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

(1) จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

มีผู้เข้าชมจำนวน 675 คน ร่วมแสดงความคิดเห็น 3 คน มีข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

เพศ ชาย จำนวน 3 คน (100%)

อายุ 21 - 30 จำนวน 2 คน (66.67%) และ 51 - 60 จำนวน 1 คน (33.33%)

ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 2 คน (66.67%) และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน (33.33%)

อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 คน (33.33%) และรับจ้าง จำนวน 2 คน (66.7%)

ความเกี่ยวข้องกับร่างกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม จำนวน 1 คน (33.33%) และประชาชน 2 คน (66.7%)

(2) จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ส่วนราชการและภาคเอกชนที่แสดงความคิดเห็นมีจำนวน 5 ราย ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่จะให้นิรโทษกรรมผู้กระทำความผิดที่มีสาเหตุมาจากการชุมนุมทางการเมืองหรือการแสดงออกทางการเมืองตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน 2549 – 30 พฤศจิกายน 2565 ตามฐานความผิดในบัญชีแนบท้ายร่างพระราชบัญญัตินี้

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - การชุมนุมทางการเมืองเป็นสิทธิอันชอบตามรัฐธรรมนูญ (เว็บไซต์) - เป็นความเท่าเทียมของทุกฝ่าย และไม่เลือกปฏิบัติต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (เว็บไซต์) - เห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ (สำนักงานอัยการสูงสุด) - เห็นด้วยในหลักการ เนื่องจากเป็นการนำแนวคิดเรื่องความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice) มาปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริมสังคมสันติสุข ลดความขัดแย้ง และสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ (สำนักงานศาลยุติธรรม) - เห็นด้วยกับการกำหนดประเภทหรือฐานความผิดที่สมควรได้รับการนิรโทษกรรมไว้โดยชัดเจนในกฎหมายหรือบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ ไม่ควรให้คณะกรรมการกำหนดประเภทหรือฐานความผิดในภายหลัง เพราะการนิรโทษกรรมถือเป็นข้อยกเว้นการกระทำความผิด ต้องใช้และตีความอย่างเคร่งครัด ไม่ควรขยายความไปใช้กับ 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องใช้กฎหมายเพื่อความสงบเรียบร้อย (เว็บไซต์) - การนิรโทษกรรมอันเกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองหรือมีมูลเหตุเกี่ยวเนื่องทางการเมือง ควรกำหนดกรอบระยะเวลาให้เหมาะสมกับช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งขึ้นจริง โดยครอบคลุมถึงเหตุการณ์หรือช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยหรือผลที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองทั้งหมดที่มีในรอบสองทศวรรษตั้งนั้น ควรกำหนดระยะเวลาการนิรโทษกรรมตั้งแต่ปี 2549 ถึงวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>ความผิดที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย เพื่อป้องกันปัญหาการใช้ดุลพินิจและการมีส่วนได้เสีย และต้องกระทำผ่านองค์กฤษฎีกาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p> <p>- เห็นด้วยที่จะให้นิรโทษกรรมความผิดทางการเมือง เพราะวัตถุประสงค์สำคัญข้อหนึ่งของการนิรโทษกรรมคือการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในประเทศหรือความขัดแย้งทางการเมือง อีกทั้งความผิดทางการเมืองยังเป็นความผิดที่มุ่งหมายกระทำต่อรัฐ รัฐย่อมมีอำนาจที่จะให้อภัยหรือไม่เอาผิดกับผู้ที่กระทำความผิดต่อรัฐนั้นได้ นอกจากนี้ บรรดาบุคคลที่กระทำความผิดในระยะเวลาที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองนั้น มีส่วนน้อยที่จะเป็นภัยต่อสังคมในช่วงที่สังคมสงบสุข เพราะความผิดทางการเมืองที่บุคคลเหล่านั้นกระทำให้เป็นความผิดที่มีลักษณะบริบทเฉพาะ และยังกล้าเผชิญหน้าไม่กลัวการถูกลงโทษ การป้องกันไม่ให้มีการกระทำความผิดโดยการลงโทษจึงไม่มีประสิทธิผลกับความผิดทางการเมืองอันต่างจากผู้กระทำโดยไม่มีมูลเหตุจูงใจทางการเมือง</p> <p>แม้มีบางความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดธรรมดาสามัญ (common crimes) แต่สามารถพิจารณาเป็นความผิดทางการเมืองได้หากคำนึงถึงหลักความได้สัดส่วนว่าเป็นการกระทำความผิดที่ไม่เกินความจำเป็นในการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง เช่น ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ โดยเฉพาะสถานที่ราชการหรือทรัพย์สินของทางราชการ ซึ่งเป็นความผิดที่มุ่ง</p>	

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>กระทำต่อรัฐเป็นสำคัญ และหากไม่เกินแก่ความจำเป็นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ทางการเมือง ก็ยังคงถือเป็นความผิดทางการเมืองอยู่ (สมาคมแอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย)</p>	

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ร่างกฎหมายที่เสนอมาเพื่อรับฟังความคิดเห็นนั้นเป็นกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ตั้งแต่กระบวนการสอบสวน ฟ้องคดีและพิจารณาพิพากษาคดีของศาล โดยเมื่อบุคคลใดกระทำความผิดทางอาญาก็จะต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาทางอาญาและจะต้องมีการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์โดยการนำพยานหลักฐานมานำสืบในชั้นศาล แต่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ยังไม่มีความชัดเจนว่าบุคคลที่จะได้รับการนิรโทษกรรมเป็นบุคคลที่ต้องมีคุณสมบัติและเป็นไปตามเงื่อนไขอย่างไรบ้าง และในกรณีใดที่จะทำให้บุคคลพ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิง นอกจากนี้ การกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมทางการเมืองหรือการแสดงออกทางการเมือง หรือเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางการเมืองตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ยังขาดความชัดเจนว่ามีความหมายและขอบเขตเพียงใดถึงจะได้รับการนิรโทษกรรม อีกทั้งฐานความผิดตามที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้ายร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้รวมการกระทำความผิดบางประการที่มีลักษณะเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักรและความผิดฐานก่อการร้าย ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรงและมีอัตราโทษสูง (สำนักงานอัยการสูงสุด)

- ร่างกฎหมายฉบับนี้ระบุเหตุผลว่าการชุมนุมหลายครั้งมีการสลายการชุมนุมโดยภาครัฐใช้ความรุนแรงต่อผู้ชุมนุมเกิดการบาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก ทั้งที่เป็นการแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมือง จึงสมควรให้มีการนิรโทษกรรมแก่ประชาชนทุกกลุ่มที่ได้กระทำความผิดจากการชุมนุมทางการเมืองและจากการแสดงออกทางการเมือง แต่มาตรา 3 และความผิดตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติกลับมีขอบเขตที่อาจแปลความได้ว่ากรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้ความรุนแรงเกินสมควรแก่ประชาชนอันอาจเป็นการกระทำความผิดต่อชีวิต ร่างกาย และเสรีภาพรวมถึงทำให้เสียชีวิต ก็เข้าข่ายได้รับนิรโทษกรรมได้ ซึ่งเกินวัตถุประสงค์ตามที่ระบุในเหตุผลของร่างฯ และการนิรโทษกรรมให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐตามร่างฯ นี้ ไม่จำเป็นต้องมีการค้นหาความจริงเพื่อให้ยอมรับผิดเสียก่อน ทั้งยังให้ยกเว้นความรับผิดทางแพ่ง โดยแม้มาตรา 6 จะยังคงให้สิทธิผู้เสียหายเรียกร้องค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่รัฐในทางแพ่งได้ แต่ก็เป็นเรื่องที่ผู้เสียหายต้องดำเนินการเอง เพราะไม่อาจใช้ช่องทางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 44/1 ซึ่งสะดวกและประหยัดกว่าได้อีกต่อไป จึงยอมเป็นอุปสรรคต่อการ

ได้รับการเยียวยาจากการกระทำความผิด การนิรโทษกรรมให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในลักษณะเช่นนี้อาจไม่สอดคล้องกับหลักการสร้างความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน และอาจไม่สร้างสังคมที่สันติสุขได้จริง

ยิ่งไปกว่านั้น ความผิดที่เข้าข่ายได้รับการนิรโทษกรรมตามร่างฯ นี้ ตามบัญชีท้ายครอบคลุมกระทั่งความผิดในหมวดความมั่นคงที่รุนแรงมาก ได้แก่ ความผิดฐานกบฏ ตามมาตรา 113 (1) (2) ซึ่งมีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต เป็นต้น ความผิดฐานก่อการร้าย ตามมาตรา 135/1 (2) หรือ (3) เป็นต้น และความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน เช่น ความผิดฐานวางเพลิงตามมาตรา 217 เป็นต้น การนิรโทษกรรมในความผิดที่รุนแรงและส่งผลเสียหายมากโดยไม่ให้ความรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและอาญา โดยมาตรา 5 ตัดสิทธิหน่วยงานของรัฐที่ได้รับการเสียหายทางแพ่งในการเรียกค่าเสียหาย ซึ่งความเสียหายของรัฐที่เกิดแก่หน่วยงานของรัฐล้วนกระทบต่อเงินภาษีประชาชน ซึ่งควรต้องมีการชดเชยเยียวยา และในส่วนของผู้เสียหายที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐนั้น แม้มาตรา 6 จะไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายในการฟ้องคดีทางแพ่ง แต่เมื่อร่างฯ นี้ยกเว้นความผิดทางอาญา แม้ในคดีที่มีพฤติการณ์รุนแรงและมีสภาพความเสียหายรุนแรง จึงเป็นการตัดช่องทางเรียกร้องค่าเสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 44/1 ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการได้รับการเยียวยาในความเป็นจริง

การนิรโทษกรรมแม้กระทั่งในความผิดรุนแรงและกำหนดข้อห้ามหรืออุปสรรคในการเยียวยาความเสียหายทางแพ่งในกรณีเช่นนี้จึงอาจขัดต่อพันธกรณีระหว่างประเทศ ได้แก่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองข้อ 2 จึงมีความเห็นว่า ร่างฯ ควรจำกัดขอบเขตผู้ที่เข้าข่ายได้รับนิรโทษกรรมเพียงประชาชนเท่านั้น ไม่รวมเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของร่างฯ และควรจำกัดขอบเขตความผิดมิให้รวมความผิดที่รุนแรงมาก เช่น ความผิดฐานกบฏ ตลอดจนไม่ยกเว้นความรับผิดทางแพ่งเพื่อให้ผู้เสียหายยังคงมีสิทธิได้รับการเยียวยาความเสียหาย อันเป็นการรักษาหลักการและปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ (สำนักงานศาลยุติธรรม)

- ร่างพระราชบัญญัตินี้ มีวัตถุประสงค์ในการตราเพื่อยุติความรุนแรงและใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความปรองดอง แม้ว่าหนึ่งในข้อเรียกร้องขั้นพื้นฐานสำหรับความยุติธรรมคือผู้กระทำความผิดต้องไม่ถูกปล่อยไปโดยไม่ได้รับการลงโทษ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงขอบเขตของผู้ได้รับประโยชน์จากการนิรโทษกรรมแล้วจะพบว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวประสงค์จะบังคับใช้เพื่อเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ต้องหาและนักโทษทางการเมือง กล่าวคือบุคคลซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน ซึ่งในทางหลักการพิจารณาได้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดทางการเมือง มิใช่ความผิดอาญาทั่วไปหรือความผิดที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ที่ต้องห้ามมิให้มีนิรโทษกรรมตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงชอบด้วยกฎหมายที่จะได้รับการนิรโทษกรรม

อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่มีวัตถุประสงค์ในการตราเพื่อสนับสนุนให้เกิดความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน เพราะไม่มีเครื่องมือที่มุ่งจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในอดีต

เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อค้นหาความจริงหรือจัดหาแนวทางการเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในระยะเวลาที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ อีกทั้งยังใช้เพื่อคุ้มครองความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐหรือนิรโทษกรรมตนเอง เพื่อปกป้องเจ้าหน้าที่รัฐจากการไม่ต้องมีความผิดในทางอาญา แพ่ง และปกครองในอนาคต ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งยังเรียกร้องให้รัฐต้องรับผิดชอบและเยียวยาเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะในทางกฎหมายหรือนโยบาย (สมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย)

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ให้ยกเว้นนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดฐานทุจริตหรือประพฤติมิชอบ ความผิดตามมาตรา 112 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- มาตรา 112 มีประเด็นและความเห็นต่างในสังคมและการนำมาตราดังกล่าวมาเกี่ยวข้องอาจเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหว จึงอาจทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นใหม่ในสังคมได้ ทั้งยังมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงไม่ควรนำมาเกี่ยวข้อง (เว็บไซต์)</p> <p>- เห็นด้วยกับการที่จะยกเว้นนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง เพราะการกระทำดังกล่าวอาจเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น ธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ หรือกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) (สำนักงานศาลยุติธรรม)</p> <p>- เห็นด้วยว่าความผิดที่จะได้รับการนิรโทษกรรมจะต้องไม่เป็นความผิดที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง เพราะกฎหมายระหว่างประเทศห้ามนิรโทษกรรมความผิดที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง เช่น การทรมาน การบังคับบุคคลหายสาบสูญ การสังหารนอกระบบ การ</p>	<p>- ความผิดตามมาตรา 112 โดยมากเป็นการฟ้องร้องโดยมีเจตนาทุจริตโดยมาก (เว็บไซต์)</p> <p>- ความผันผวนในการบังคับใช้มาตรา 112 แห่งประมวลกฎหมายอาญาภายใต้สถานการณ์ทางการเมืองที่แปรเปลี่ยนด้วยปัจจัยด้านการเวลา ข้อเรียกร้องของสังคม และระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทำให้จำนวนผู้ถูกดำเนินคดีด้วยมาตราดังกล่าว หากนับจากการชุมนุมของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไปเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2563 ถึงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2566 มีจำนวนอย่างน้อย 263 คน ใน 289 คดี แบ่งเป็นคดีที่เกี่ยวกับการปราศรัยในการชุมนุม 53 คดี คดีเกี่ยวกับการแสดงออกอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การปราศรัย 70 คดี คดีเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นบนโลกออนไลน์ 159 คดี และที่ไม่ทราบสาเหตุอีก 7 คดี ปัจจุบันคดีเสร็จสิ้นไปแล้ว 38คดี และยังอยู่ในการพิจารณาของศาลอีก 193 คดี โดยไม่มีคดีใดที่พนักงานอัยการมีความเห็นไม่สั่งฟ้องคดี</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>ปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี การวิสามัญฆาตกรรม การสังหารโดยรวบรัดและตามอำเภอใจ อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การเอาคนลงเป็นทาส การค้ามนุษย์ และการกระทำรุนแรงที่เป็นการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ เป็นต้น</p> <p>การนิรโทษกรรมความผิดข้างต้นยังละเมิดสิทธิในการได้รับความยุติธรรมและการชดใช้ความเสียหาย ละเมิดพันธกรณีระหว่างประเทศในการดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำผิด ไม่สอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐที่ต้องสืบสวนการกระทำความผิด และสิทธิของเหยื่อที่จะได้รับการเยียวยาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งละเมิดสิทธิในการรับรู้ความจริงของผู้เสียหาย ดังนั้น จึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาระหว่างประเทศ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษต่ออาชญากรรมที่เป็นการทำลายเผ่าพันธุ์ มนุษย์ (Genocide Convention) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันบุคคลจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (CED) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) และต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญที่บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p>	<p>การบังคับใช้กฎหมายข้างต้น นอกจากไม่สอดคล้องกับสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อบทที่ 19 และตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญพิเศษของสหประชาชาติ ที่ระบุว่าบุคคลสาธารณะนั้นย่อมสามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้ และการกำหนดข้อจำกัดในการสิทธิในการแสดงออกต้องชอบด้วยกฎหมาย สอดคล้องกับหลักความจำเป็นและได้สัดส่วนในสังคมประชาธิปไตยแล้ว หากพิจารณาถึงความชอบธรรมในการดำเนินคดีต่อผู้ถูกกล่าวหา จะพบว่าขัดต่อหลักการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม และหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด โดยเฉพาะการดำเนินคดีตามมาตรา 112 และความผิดอื่นต่อพลเรือนภายหลังการรัฐประหารในปี 2557 ภายใต้ศาลทหาร ดังนั้นแล้ว จำต้องถือว่าการบังคับใช้มาตรา 112 แห่งประมวลกฎหมายอาญาท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ย่อมเป็นความผิดทางการเมืองในตัว และคดีอื่นซึ่งแม้มิใช่ความผิดที่บัญญัติไว้ท้ายร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ทำให้พลเรือนต้องถูกพิจารณาคดีในศาลทหาร ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 37/2557 ประกอบด้วย คดีความผิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ความผิดตามประกาศหรือคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และความผิดเกี่ยวกับอาวุธ ย่อมต้องถูกพิจารณาให้ได้รับการนิรโทษกรรม</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- เห็นด้วยกับการไม่นิรโทษกรรมให้กับความผิดที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ด้วยแม้การนิรโทษกรรมจะสามารถกระทำได้ภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนแต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มิได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าความผิดใดไม่สามารถนิรโทษกรรมได้ภายใต้กฎหมายสูงสุดของประเทศ ดังนั้นจึงต้องยึดถือตามกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ (customary international law) และสนธิสัญญาระหว่างประเทศ (international treaties) ที่กำหนดห้ามมิให้ความผิดบางประเภทนิรโทษกรรมได้ โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง (serious human rights violations) เช่นอาชญากรรมที่เป็นทำลายเผ่าพันธุ์มนุษย์ อาชญากรรมที่เป็น การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและการแบ่งแยกสีผิว อาชญากรรมทรมานและการบังคับบุคคลสูญหาย และการสังหารนอกระบบ เป็นต้น (สมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย)</p>	<p>ด้วย (สมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย)</p>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ความผิดฐานทุจริตหรือประพฤติมิชอบ และความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 เนื่องจากบัญชีแนบท้ายร่างพระราชบัญญัติไม่ได้ระบุความผิดดังกล่าวไว้ ความผิดทั้งสองฐานดังกล่าวจึงไม่ได้รับนิรโทษกรรมตามร่างมาตรา 3 อยู่แล้ว

ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดชัดเจนว่าความผิดที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงคืออะไร ซึ่งสัมพันธ์ต่อการแปลความไม่ตรงกัน และความผิดตามบัญชีท้ายร่างฯ ก็ยกเว้นความผิดหลายฐานซึ่งสัมพันธ์จะเข้าข่ายเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงได้หากการกระทำมีพฤติการณ์รุนแรง ความไม่ชัดเจนเช่นนี้อาจทำให้เกิดปัญหาในการใช้และแปลความกฎหมายในภายหลัง

ร่างฯ จึงควรนิยามให้ชัดเจนว่าความผิดที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงหมายถึงอะไร มีขอบเขตเพียงใด (สำนักงานศาลยุติธรรม)

- ร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ประโยชน์ในการนิรโทษกรรมบุคคลทุกฝ่าย ซึ่งอาจรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำการในหน้าที่อันเกี่ยวเนื่องกับการชุมนุมทางการเมือง หรือแสดงออกทางการเมืองที่เกินกว่าเหตุ หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายภายในประเทศ และสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน แต่ได้รับการยกเว้น ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านั้นอาจกระทำความผิดฐานทรมาณ การประเดียด การลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี รวมทั้งการปกปิดชะตากรรมและการบังคับบุคคลให้สูญหาย ตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประเดียดหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และกติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและการสังหารนอกระบบ ตามความเห็นทั่วไปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งทวีปอเมริกา ดังนั้นจำเป็นต้องมีการบัญญัติให้ชัดเจนถึงการไม่นิรโทษกรรมแก่เจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ที่กระทำโดยอาศัยอำนาจรัฐซึ่งกระทำการข้างต้น

หลักการเช่นเดียวกันย่อมบังคับใช้กับความผิดสามัญ (common crimes) บางประการที่ไม่ควรได้รับการนิรโทษกรรม เช่น ความผิดฐานทุจริต และความผิดล้มล้างการปกครองหรือการก่อรัฐประหาร ตามมาตรา 113 ประมวลกฎหมายอาญา ร่างพระราชบัญญัตินี้ หากมีผลบังคับใช้โดยไม่ยกเลิกความผิดฐานดังกล่าวจากการนิรโทษกรรม จะเป็นการหนุนเสริมวัฒนธรรมลายนวลพันผิด (a culture of impunity) ในสังคมไทย และไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างความปรองดองลดความขัดแย้ง และสร้างสันติสุขให้สังคมได้ (สมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย)

3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ให้ผู้เสียหายทางแพ่งยังมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดที่จะได้นิรโทษกรรมตามร่างพระราชบัญญัตินี้ แต่ถ้าผู้เสียหายนั้นเป็นองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ให้ความเสียหายทางแพ่งนั้นระงับลง

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- เพื่อให้การนิรโทษกรรมเป็นไปโดยสัมฤทธิ์ผล (เว็บไซต์)</p> <p>- เห็นด้วยในหลักการที่จะให้ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งจากผู้กระทำความผิด (สำนักงานศาลยุติธรรม)</p>	<p>- หากได้กระทำความผิดอาญาหรือกฎหมายอื่นแล้วความผิดทางแพ่งต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เว็บไซต์)</p>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ร่างมาตรา 3 กำหนดให้บรรดาการกระทำใด ๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมทางการเมืองหรือการแสดงออกทางการเมืองไม่เป็นความผิดทั้งทางอาญาและทางแพ่งต่อไปและให้

ผู้กระทำนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิง แต่ร่างมาตรา 6 กำหนดให้ผู้เสียหายยังคงมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งจากผู้กระทำความผิด ดังนี้ จึงควรพิจารณาปรับแก้ไขถ้อยคำเพื่อให้มีเนื้อหาที่สอดคล้องและไม่ขัดแย้งกัน (สำนักงานศาลยุติธรรม)

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ให้มี “คณะกรรมการกลั่นกรองคดีที่จะได้รับการนิรโทษกรรม” จำนวนไม่เกิน 7 คน ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และเห็นด้วยหรือไม่กับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ซึ่งรวมถึงการพิจารณาชี้ขาดว่าผู้กระทำความผิดใดอยู่ในเงื่อนไขที่จะได้รับนิรโทษกรรม โดยคำชี้ขาดของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- เห็นด้วยกับจำนวนกรรมการ 7 คน (เว็บไซต์)</p>	<p>- ที่มาของกรรมการมาจากการแต่งตั้ง (เว็บไซต์)</p> <p>- ไม่มีสัดส่วนผู้แทนจากประชาชนผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการดำเนินคดี (เว็บไซต์)</p> <p>- ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกแต่งตั้งบุคคลเพื่อเข้ามาเป็นกรรมการให้ชัดเจน รวมถึงเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งและกรณีเมื่อมีกรรมการพ้นจากตำแหน่งให้บุคคลนั้นรักษาการในตำแหน่งไปก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่</p> <p>นอกจากนี้ ควรกำหนดสิทธิในการอุทธรณ์คำชี้ขาดของคณะกรรมการไว้ด้วย (เว็บไซต์)</p>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ร่างมาตรา 7 กำหนดไว้เพียงจำนวนของคณะกรรมการ แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดในส่วนองค์ประกอบหรือคุณสมบัติของคณะกรรมการ ทั้งยังให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งทั้งหมด ทั้งที่อาจมีประเด็นว่าผู้แต่งตั้งเป็นภาครัฐหรือฝ่ายบริหารที่อาจมีการใช้กำลังหรืออำนาจรัฐที่รุนแรงต่อประชาชนจนกลายเป็นคู่ขัดแย้งเสียเอง การที่ร่างฯ กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจชี้ขาดว่าคดีใดอยู่ในเงื่อนไขนิรโทษกรรม โดยให้มีที่มาจากผู้แต่งตั้งซึ่งเป็นภาครัฐเท่านั้น โดยร่างฯ ก็ไม่ชัดเจนในเรื่ององค์ประกอบและคุณสมบัติของกรรมการ จึงสุ่มเสี่ยงว่าคณะกรรมการชุดนี้อาจถูกตั้งข้อสงสัยในความเป็นกลาง จนอาจกระทบต่อวัตถุประสงค์ในการสร้างความสันติสุขได้ (สำนักงานศาลยุติธรรม)

- คณะกรรมการจะต้องมีความเป็นอิสระ เป็นกลาง และไม่มีส่วนได้เสียในการนิรโทษกรรม เพื่อไม่ให้ขัดกับหลักการที่ว่าผู้กระทำความผิดย่อมไม่อาจเป็นผู้ตัดสินความผิดที่ตนได้กระทำลง และเป็นหน้าที่ของรัฐในการดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิด รวมทั้งเยียวยาผู้ได้รับความเสียหาย (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

- ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดเหตุการณ์ที่เป็นหมุดหมายสำคัญของการชุมนุมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมืองไว้ ทำให้อาจยากต่อการค้นหาความจริงหรือพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ควรจะได้รับนิรโทษกรรม นอกจากนี้ ในร่างพระราชบัญญัตินี้ ยังกำหนดระยะเวลาให้คณะกรรมการชุดข้างต้นมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพียง 1 ปี อาจสร้างภาระแก่ผู้ที่จะได้รับการนิรโทษกรรมในการยื่นคำร้องขอให้ตนได้รับประโยชน์จากร่างพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากความไม่ชัดเจนแน่นอนของเหตุการณ์และการกระทำที่ต้องค้นหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม เฉพาะกรณีที่ได้รับประโยชน์จากการนิรโทษกรรมเสียชีวิตหรืออยู่ในสถานะที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้โดยตนเอง อาจต้องใช้ระยะเวลานานกว่า 1 ปีในการประสานและกำหนดขั้นตอนเป็นการเฉพาะแก่กรณีข้างต้น นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัตินี้ ยังไม่กำหนดผลของคดีหรือเหตุการณ์ที่ไม่สามารถยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ จึงอาจตีความได้ว่า บุคคลซึ่งไม่สามารถหรือไม่ประสงค์ยื่นคำร้องในช่วงเวลาที่ระบุไว้ยังคงมีความผิดและอยู่ในกระบวนการยุติธรรมในชั้นใดชั้นหนึ่งขณะนั้นต่อไป (สมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย)

5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการห้ามศาลรอกำหนดโทษ หรือรอกำหนดโทษ ในคดีที่ผู้กระทำความผิดเคยได้รับนิรโทษกรรมในความผิดนั้นตามร่างพระราชบัญญัตินี้มาแล้ว

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- หากได้รับนิรโทษกรรมแล้วยังกลับไปกระทำความผิดซ้ำในเรื่องเดิมอีกจะเป็นการกระทำความผิดซ้ำซาก แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ (เว็บไซต์)</p> <p>- เป็นไปตามกฎหมาย (เว็บไซต์)</p>	<p>- เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีได้รับสิทธิโดยเต็มที่ (เว็บไซต์)</p> <p>- การลงโทษอาญาต้องคำนึงถึงความได้สัดส่วนและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ โดยต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงเป็นรายคดี โดยเฉพาะเหตุในการนิรโทษกรรมตามร่างฯ นี้ คือการชุมนุมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งร่างฯ นี้ ก็ให้เหตุผลว่าการนิรโทษกรรมเป็นการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย อันแสดงว่าการกระทำอันได้รับนิรโทษกรรมเป็นการใช้สิทธิขั้นพื้นฐานในการ</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>แสดงออก จึงไม่พียงนำมาเป็นเหตุในการห้ามศาลรอกการลงโทษหากมีการกระทำผิดเกิดขึ้นในครั้งหลัง โดยในคดีหลังศาลจะลงโทษหรือไม่ ใดๆ ควรให้ศาลมีดุลพินิจพิจารณาไปตามข้อเท็จจริงแห่งคดี (สำนักงานศาลยุติธรรม)</p> <p>- การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวกว้างขวางและเคลือบคลุม อาจเป็นการจำกัดสิทธิในการแสดงออกและการชุมนุมหรือรวมกลุ่มของผู้ที่ได้รับ การนิรโทษกรรมยิ่งกว่าเป็นการเยียวยาในทางกฎหมายให้แก่ผู้ที่ถูกดำเนินคดี</p> <p>โดยเห็นว่า นอกจากควรมีการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามบัญชีท้ายร่างพระราชบัญญัติฯ แล้ว หากมีการกระทำผิดในระหว่างนั้นก็สามารดำเนินคดีและได้รับประโยชน์จากการ รอลงอาญาหรือรอการกำหนดโทษตามปกติ (สมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย)</p>

6. ท่านเห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทางการเมืองหรือไม่ เหตุใดจึงนำไปสู่การชุมนุมทางการเมือง และการนิรโทษกรรมตามร่างพระราชบัญญัตินี้จะช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้หรือไม่ เพียงใด

- การเมืองเป็นเรื่องที่ไม่ชัดเจนจึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ แต่การชุมนุมต้องอยู่ภายใต้กรอบ ใดๆ ก็ดี เห็นว่าการนิรโทษกรรมไม่สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ (เว็บไซต์)

- สังคมไทยมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทางการเมือง แต่เกิดการชุมนุมทางการเมืองขึ้นเพราะมีการกดความเห็นต่างทางการเมือง (เว็บไซต์)

- ในสภาพสังคมปัจจุบันด้วยประเทศไทยปกครองด้วยระบบรัฐสภา การที่บุคคลนั้นมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในทางการเมืองจึงเป็นเรื่องปกติ ส่วนเหตุที่นำไปสู่การชุมนุมทางการเมืองนั้นเกิดจากการต้องการแสดงออกถึงความต้องการของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลโดยเป็นการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายและมีวัตถุประสงค์ในการปกป้องผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชน อีกทั้งสิทธิในการชุมนุมของประชาชนชาวไทยได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญหากเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

ดังนั้นการจะจำกัดเสรีภาพของประชาชนจึงกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น แต่การนิรโทษกรรมตามร่างพระราชบัญญัตินี้อาจไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง แต่จะช่วยลดชนวนความขัดแย้งในสังคมให้ลดลง (เว็บไซต์)

ความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมืองเป็นเรื่องปกติในสังคม และการชุมนุมทางการเมืองเป็นการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่พึงทำได้ภายใต้กรอบแห่งรัฐธรรมนูญ ในสังคมประชาธิปไตย ความขัดแย้งทางความคิดทางการเมืองสามารถจัดการได้ด้วยกลไกประชาธิปไตย คือ การเลือกตั้ง การให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชน และการยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง หากมุ่งแต่จะนำกฎหมายมาใช้จัดการ โดยเฉพาะหากมีการปรับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ไม่ได้สัดส่วน และไม่คำนึงถึงสิทธิตามรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชน ความขัดแย้งทางการเมืองย่อมมีโอกาสลุกลามจนกลายเป็นความริ้วฉานและแตกแยกในสังคม การนิรโทษกรรมในกรณีการแสดงความเห็นทางการเมืองอาจช่วยลดความขัดแย้งลงได้ แต่พึงกระทำด้วยความระมัดระวังภายใต้หลักการสร้างความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน และควรให้สังคมเชื่อมั่นในความเป็นกลางของผู้ที่จะชี้ขาดเกี่ยวกับการกระทำที่เข้าข่ายนิรโทษกรรมตามร่างฯ (สำนักงานศาลยุติธรรม)

7. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ

- การกำหนดยกเว้นให้การกระทำความผิดในบางลักษณะไม่เป็นความผิดควรพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ และความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม โดยคำนึงถึงหลักในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมต่อประชาชน รวมถึงควรกำหนดขอบเขตของหลักเกณฑ์หรือข้อยกเว้นของการกระทำความผิดที่จะได้รับหรือไม่ได้รับการนิรโทษกรรมให้มีความชัดเจน เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการพิจารณาวินิจฉัยได้ (กระทรวงยุติธรรม)

- เมื่อพิจารณาโครงสร้างของร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข พ.ศ. .... ที่เสนอมารับฟังความเห็น ยังมีความไม่ชัดเจนและเหมาะสมเพียงพอในประเด็นเพื่อรับฟังความเห็นข้อ 2 ถึงข้อ 7 จึงไม่อาจให้ความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว (สำนักงานอัยการสูงสุด)

- เนื่องจากเจตนารมณ์ของกฎหมายนิรโทษกรรมมีไว้เพื่อยุติหรือคลี่คลายข้อขัดแย้งทางการเมือง ดังนั้น ผู้ที่ควรมีสติและได้ประโยชน์จากการนิรโทษกรรมเป็นกลุ่มแรกจึงควรเป็นบุคคลหรือกลุ่มที่ต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้นและนักโทษทางการเมือง ซึ่งแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ให้ความหมายของนักโทษทางการเมืองหรือนักโทษทางความคิดว่า “บุคคลใดๆ ก็ตามที่ถูกจำคุกหรือถูกจำกัดทางกายภาพ (เช่น การกักบริเวณภายในบ้าน) เพียงเพราะความเชื่อทางการเมือง ศาสนา หรือความเชื่อ

อื่นที่ยึดถือปฏิบัติชาติพันธุ์ เพศ สีผิว ภาษา ชาติกำเนิดหรือสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ รสนิยมทางเพศ หรือสถานะอื่นๆ และผู้ที่ไม่ได้ใช้ความรุนแรงหรือสนับสนุนความรุนแรงในการปฏิบัติการ” ทั้งนี้ ความหมายของนักโทษทางการเมืองและความผิดทางการเมืองควรได้รับการพิจารณาอย่างสอดคล้องกับ ปฏิบัติการที่หากไม่ขัดกับหลักความจำเป็นโดยมุ่งกระทำต่อรัฐ แม้จะถูกดำเนินคดีด้วยข้อหาร้ายแรงอื่นที่ไม่อยู่ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ ก็ควรพิจารณาให้ได้รับประโยชน์จากการนิรโทษกรรม

ปัจจุบันมีข้อมูลจากเครือข่ายนิรโทษกรรมประชาชนระบุว่า มีผู้ถูกดำเนินคดีอัน เกี่ยวเนื่องหรือมูลเหตุจูงใจทางการเมือง ตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ถึงปัจจุบันแล้วอย่างน้อย 33,905 คน แบ่งเป็นรายปี ได้แก่ปี 2551 อย่างน้อย 195 คน (มีการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชน เพื่อประชาธิปไตย เพื่อต่อต้านรัฐบาลสมัคร สมชาย) ปี 2552 – 2556 อย่างน้อย 1,763 คน ปี 2557 – 2561 มีพลเรือนที่ถูกดำเนินคดีในศาลทหารอย่างน้อย 2,408 คน ปี 2557 – 2562 อย่างน้อย 908 คน (มีการชุมนุมของ กปปส. ต่อเนื่องในปี 2557 การชุมนุมของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน เพื่อ ต่อต้านรัฐประหาร 2557 และเรียกร้องให้มีการจัดการเลือกตั้งเป็นระยะ ๆ) และปี 2563 – ปัจจุบัน อย่าง น้อย 1,947 คน (มีการชุมนุมของคณะราษฎร 2563 และแนวร่วมเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยและให้มีการ ปฏิรูปสถาบันฯ) นอกจากนี้ ยังมีผู้ลี้ภัยทางการเมืองอีกอย่างน้อย 104 คน ที่ตัดสินใจออกนอกประเทศ เพื่อหลบหนีภัยประหัตประหารรวมถึงการดำเนินคดีที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ในจำนวนนี้ มีผู้ลี้ภัยเพราะเหตุถูกดำเนินคดีด้วยมาตรา 112 แห่งประมวลกฎหมายอาญาอย่างน้อย 66 คน และจากการถูกดำเนินคดีด้วยความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดอย่างน้อย 14 คน ตามด้วยมาตรา 116 อย่างน้อย 5 คน และด้วยเหตุอื่นอีก 19 คน ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงควรรับรองว่ากลุ่มคน ข้างต้นย่อมได้รับประโยชน์จากการนิรโทษกรรม และควรรวมถึงการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมของ ผู้ที่ถูกดำเนินคดี เพื่อให้บุคคลผู้นั้นปลอดภัยพ้นมลทินและสามารถดำเนินชีวิตได้โดยปกติ

เฉพาะกลุ่มของเจ้าหน้าที่รัฐ ในหัวข้อความผิดที่ได้รับการนิรโทษกรรมที่ควรระบุว่า ไม่นิรโทษกรรมให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำการโดยใช้อำนาจรัฐ หรือบุคคลอื่นที่กระทำการในนามหรือ อาศัยอำนาจรัฐเกินสมควรกว่าเหตุหรือเกินกว่าหลักความจำเป็น โดยเฉพาะในการสลายการชุมนุมในช่วง ระหว่างปี 2563 – 2565 มีอย่างน้อย 528 คนได้รับบาดเจ็บจากการสลายการชุมนุมโดยใช้ทั้งกำลัง และอาวุธ ในจำนวนนี้เป็นเด็กอย่างน้อย 88 คน และผู้สื่อข่าวอย่างน้อย 29 คน ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติ ข้างต้น ควรกำหนดมาตรการค้นหาความจริงและการเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งจากการถูก ดำเนินคดีและจากการใช้กำลังและอาวุธของเจ้าหน้าที่รัฐในห้วงเวลาที่กำหนด

เฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการรัฐประหาร ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการนิรโทษกรรมมาก ที่สุดในการตรากฎหมายนิรโทษกรรมของประเทศไทย ไม่ควรมียกเว้นให้ได้รับการนิรโทษกรรมอีกต่อไป เพื่อคงไว้หลักการความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลและการยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข (สมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย)

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

1. ความเป็นมาสภาพปัญหาความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย

ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ประเทศไทยเผชิญกับความขัดแย้งทางการเมืองระลอกใหม่ นำไปสู่การชุมนุม การแสดงออก หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองหลายครั้ง เพื่อต่อต้านรัฐบาล และหลายครั้งที่มีการปราบปรามการชุมนุมอย่างรุนแรง นำไปสู่ความสูญเสียทั้งชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สิน มีผู้ถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งมีการเปลี่ยนผ่านอำนาจรัฐโดยไม่สงบ แต่ด้วยการแสดงออกเหล่านี้ ล้วนเป็นเสรีภาพของปวงชนชาวไทยที่ได้รับการคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองโดยกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ซึ่งไทยเป็นรัฐภาคี และเป็นกระบวนการหนึ่งในการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น แม้ว่าการแสดงออกดังกล่าวอาจมีการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายทั้งจากประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่การดำเนินคดีกับบุคคลข้างต้นอาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวมเพราะเป็นการบั่นทอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครอง และเป็นการตอกย้ำความขัดแย้งในสังคม อีกทั้งผู้ถูกดำเนินคดี ล้วนเป็นพลเมืองที่มีความตื่นตัวด้านการเมือง จึงควรมีการนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดทางการเมือง เพื่อส่งเสริมการใช้สิทธิเสรีภาพตามครรลองในระบอบประชาธิปไตย และเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของประชาชน เป็นการสร้างเสริมสังคมสันติสุข จึงจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายนี้

2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา 34 วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

มาตรา 44 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

มาตรา 50 (1) บุคคลมีหน้าที่ พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หนังสือสัญญาระหว่างประเทศ/ข้อตกลงหรือความตกลงระหว่างประเทศ

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR)

ข้อ 2 วรรค 1. รัฐภาคีแต่ละรัฐแห่งกติกานี้รับที่จะเคารพและประกันแก่ปัจเจกบุคคลทั้งปวง ภายในดินแดนของตนและภายใต้เขตอำนาจของตนในสิทธิทั้งหลายที่รับรองไว้ในกติกานี้โดยปราศจากการแบ่งแยกใด ๆ อาทิ เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ

ข้อ 21 สิทธิในการชุมนุมโดยสงบย่อมได้รับการรับรอง การจำกัดการใช้สิทธินี้จะกระทำมิได้นอกจากจะกำหนดโดยกฎหมายและเพียงพอที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติ หรือความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย การสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชนหรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

ข้อ 19 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก ทั้งนี้ สิทธินี้รวมถึง อิสรภาพที่จะถือเอาความเห็นโดยปราศจากการแทรกแซง และที่จะแสวงหา รับ และส่งข้อมูลข่าวสาร และข้อคิดผ่านสื่อใด และโดยไม่คำนึงถึงพรมแดน

ข้อ 20 (1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการชุมนุมและการสมาคมโดยสันติ

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

สอดคล้องกับข้อ 4.1 การรักษาความสงบภายในประเทศ เนื่องจากการนิรโทษกรรมให้แก่ผู้แสดงความคิดเห็นหรือผู้ชุมนุมทางการเมืองเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนกล้ามีส่วนร่วมกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย นำไปสู่การมีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจปัญหาสำคัญของสังคม มีความรัก ความสามัคคี ตระหนักและให้ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติ และพร้อมเข้ามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สอดคล้องกับข้อ 4.8 กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค เนื่องจากการนิรโทษกรรมเป็นหนึ่งในกลไกคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมและความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ และเอกชน และเป็นการลดทอนโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็นแก่ประชาชนที่ไม่ได้กระทำผิดในสิ่งที่ตนเป็นความผิดในตัวเอง (mala in se)

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

การตรากฎหมายเพื่อนิรโทษกรรมให้แก่ผู้ชุมนุมและผู้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นหนทางหนึ่งในการบรรเทาความขัดแย้งทางการเมืองที่มีมาตั้งแต่ปี 2549 เนื่องจากผู้กระทำผิดส่วนมากกระทำความผิดในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด (mala prohibita) มิได้มีความชั่วร้ายในจิตใจ เพียงแต่มีเจตนาที่จะแสดงความคิดเห็นหรือจุดยืนทางการเมืองเพื่อการพัฒนาของชาติบ้านเมืองเท่านั้น หากสามารถลดบรรยากาศความขัดแย้งลงได้ย่อมนำไปสู่ความพยายามในการแก้ไขปัญหาโดยสันติ อันจะนำมาซึ่งความปรองดองและสมานฉันท์ในสังคม

การนิรโทษกรรมสำหรับการกระทำทางการเมืองยังแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนไม่ใช่เรื่องที่ผิด จึงเป็นการส่งเสริมโดยอ้อมให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น กล่าวที่จะเรียกร้องรัฐบาลให้ดำเนินการไปตามความต้องการ หรือเรียกร้องถึงความยุติธรรมในสังคม ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนย่อมเป็นเสาหลักหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ และแข็งแรง เพื่อการพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

1. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
2. ประมวลกฎหมายอาญา
3. พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558
4. พระราชกำหนดการบริหารราชการแผ่นดินในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

สังคมที่มีความขัดแย้งสูงและไม่มีวิธีการแก้ปัญหาโดยสงบย่อมนำไปสู่ความไม่แน่นอนทางการเมืองและรัฐบาลที่ขาดเสถียรภาพ จึงเป็นปัจจัยลบต่อความเชื่อมั่นและการลงทุนทางเศรษฐกิจด้วย แต่การนิรโทษกรรมทางการเมืองช่วยบรรเทาความขัดแย้งในสังคม ช่วยสร้างสังคมที่เป็นเอกภาพมากขึ้น การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลย่อมเป็นไปโดยต่อเนื่อง สม่่าเสมอ นักลงทุนและผู้ประกอบการจึงกล้าลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ สภาพเศรษฐกิจของประเทศจึงพัฒนาได้ดีขึ้น

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

การนิรโทษกรรมทางการเมืองเป็นจุดเริ่มต้นของการลดความขัดแย้งในสังคม เนื่องจากผู้คนในกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ไม่อาจทำความเข้าใจกันได้ หากเพื่อนร่วมอุดมการณ์ของตนยังต้องโทษอยู่ หรือตนเองยังมีโอกาสถูกลงโทษได้ การนิรโทษกรรมจึงเปิดโอกาสให้ผู้มีความคิดเห็นแตกต่างกันทำความเข้าใจกัน อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ และพยายามแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง เป็นการนำ

แนวคิดเรื่องความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice) มาปรับใช้เพื่อนำไปสู่สังคมที่สงบเรียบร้อย ประชาชนมีความสมานฉันท์กันได้

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

การนิรโทษกรรมแก่ผู้ชุมนุมและผู้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นการแสดงให้เห็นประชาคมโลกเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือการชุมนุม เป็นประเทศที่ยอมรับความหลากหลายและความเห็นต่างทางการเมือง และเป็นประเทศที่ยึดถือหลักการและคุณค่าทางประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับอารยประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย เป็นส่วนใหญ่เช่นกัน การนิรโทษกรรมจึงเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในสายตาโลก

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบ

คณะกรรมการ

มี ไม่มี

ร่างมาตรา 7 ของร่างพระราชบัญญัติสร้างเสริมสังคมสันติสุข พ.ศ. .... ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้ง “คณะกรรมการกลั่นกรองคดีที่จะได้รับการนิรโทษกรรม” มีจำนวนไม่เกิน ๗ คน และมีวาระ ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง มีหน้าที่พิจารณาว่าคดีที่ผู้ต้องหายื่นเข้ามาคดีโดยอยู่ในเงื่อนไขที่จะได้รับนิรโทษกรรม และให้ข้อเสนอแนะในการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาแก่ผู้เสียหายซึ่งไม่ได้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา โดยคำชี้ขาดของคณะกรรมการเป็นที่สุดท้าย และหน่วยงานหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดโดยพลัน

บทวิเคราะห์

- มีการใช้ดุลยพินิจในการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการ หรือไม่
 มี ไม่มี
- มีการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติหน้าที่และอำนาจที่ได้กำหนดไว้ตามกฎหมาย หรือไม่
 มี ไม่มี
- มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเรื่องใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ หรือไม่
 มี ไม่มี
- มีการกำหนดหน่วยงานในการติดตามการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการ หรือไม่
 มี ไม่มี

ความคิดเห็นเพิ่มเติม : ร่างมาตรา 7 นี้ให้ดุลยพินิจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม แต่งตั้งบุคคลใดก็ได้เป็นกรรมการกลั่นกรองคดีที่จะได้รับการนิรโทษกรรมโดยอิสระ อีกทั้งคณะกรรมการนี้สามารถวินิจฉัยได้ว่ากรณีใดสมควรได้รับการนิรโทษกรรมโดยมีหลักเกณฑ์ผูกมัดเพียงช่วงเวลาที่เกิดคดี และฐานความผิดที่พิจารณาได้ จึงเป็นการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และคณะกรรมการอย่างกว้างขวางที่จะลบล้างการกระทำผิดที่ผ่านการพิจารณาโดยกระบวนการยุติธรรมมาแล้วด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาที่ต่ำกว่าและไม่มีความชัดเจนว่าการกระทำผิดใดมีมูลเหตุเกี่ยวข้องหรือเกี่ยวเนื่องกับความขัดแย้งทางการเมือง อีกทั้งเมื่อคำชี้ขาดของคณะกรรมการเป็นที่สุด หน่วยงานทางปกครองจึงไม่อาจฟ้องคดีต่อศาลให้เพิกถอนคำชี้ขาดได้ คงมีเพียงกรณีผู้ที่คณะกรรมการยกคำร้องหรือวินิจฉัยในทางที่ไม่เป็นคุณที่อาจฟ้องคดีต่อศาลได้ จึงไม่มีหนทางในการลบล้างคำชี้ขาดของคณะกรรมการที่ให้นิรโทษกรรมแก่ผู้ที่ไม่เข้าข่ายตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และข้อยกเว้นของการกระทำที่จะได้หรือไม่ได้นิรโทษกรรมให้มีความชัดเจนเพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการที่อาจก่อให้เกิดการใช้หรือตีความกฎหมายโดยไม่สุจริตหรือเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบอนุมัติ อนุญาต

มี ไม่มี

6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

มี ไม่มี

6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง

มี ไม่มี

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม

มี ไม่มี

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือซ้ำซ้อน หรือขัดกัน

มี ไม่มี

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

มี ไม่มี

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีข้อกำหนดให้ดุลพินิจแก่คณะกรรมการกลั่นกรองคดีที่จะได้รับการนิรโทษกรรม เพื่อพิจารณาว่าผู้ต้องหาในคดีใดอยู่ในเงื่อนไขที่จะได้รับการนิรโทษกรรม เนื่องจากแม้ว่าในร่างกฎหมายจะได้กำหนดวัน เวลาที่ได้กระทำความผิดและฐานความผิดที่อยู่ในเงื่อนไขจะได้รับนิรโทษกรรมโดยชัดเจน แต่การกระทำความผิดนั้นจะต้องมีมูลเหตุที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวเนื่องกับความขัดแย้งทางการเมือง อีกทั้งจะต้องไม่เข้าข่ายเว้นไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนร้ายแรง ซึ่งเงื่อนไขและข้อยกเว้นเหล่านี้ต้องมีการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาวินิจฉัย และเป็นการใช้ดุลพินิจเท่าที่จำเป็นและพอสมควรตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและการอำนวยความสะดวกในสังคม จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการ

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

การดำเนินการตามกลไกของร่างพระราชบัญญัตินี้ต้องมีการใช้ดุลพินิจเพื่อวินิจฉัยคดีที่เข้าข่ายจะได้รับนิรโทษกรรม และต้องมีการเสนอแนะวิธีการช่วยเหลือและเยียวยาบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมายในการสร้างเสริมสังคมที่สมานฉันท์และสันติสุข ซึ่งจำเป็นต้องมีบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ที่เหมาะสมในการพิจารณาอย่างรอบด้าน โดยไม่อาจกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานทางปกครองเพียงบุคคลหรือหน่วยงานหนึ่งใดได้ ประกอบกับการดำเนินการดังกล่าวเป็นกรณีที่จะดำเนินการเพียงชั่วคราว จึงจำเป็นต้องให้มีระบบคณะกรรมการเพื่อดำเนินกระบวนการนิรโทษกรรมไปสู่สังคมสันติสุขต่อไป

9. บทกำหนดโทษ

- ไม่มี
- โทษทางอาญา
- โทษทางปกครอง
- โทษปรับเป็นพินัย
- โทษอุปรกรณ์

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมายทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2567

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร